

Пошук

МЕНЮ

4 квітня

Ріхард Герцінґер

▪ [кореспондент розділу «Політика та суспільство» німецьких видань Die Welt та Welt am Sonntag](#)

Путінферштеєри

У Німеччині відомі кремлівські лобісти активно виходять на публіку.

Матеріал
друкованого
видання
№ 14 (594)
від 4 квітня

Горст Тельчік, колишній зовнішньополітичний радник Гельмута Коля та директор Мюнхенської безпекової конференції, а також Юрген Тоденгофер, автор бестселера та колишній християнсько-демократичний політик, у нових авторитетних книжках вимагають зближення з РФ та засуджують Захід за її «оточення». Ще минулої осені вийшов збірник «Чому нам потрібен мир і дружба з Росією». У ньому экс-політики всього політичного спектра, серед них Петер Гаувайлер із баварського ХСС, Антьє Фольмер із партії «Зелених» та Оскар Лафонтен із партії «Лівих», наступниці СЕПН, а також автор пісень Константін Векер, виступають за добросусідські відносини з путінською Росією.

Пов'язані ці випадки гаданих друзів Москви з різкими й принизливими атаками на Україну. Впливові голоси, передовсім уже померлого экс-бундесканцлера Гельмута Шмідта, уже й раніше публічно сумнівалися, що в її випадку йдеться про націю. Нещодавно Александер Ной, зовнішньополітичний речник партії «Ліві», заявив, що суверенітет України відповідає «суверенітетові трирічної дитини, залежної від її матері». Мова тут про США та ЄС.

Читайте також: [Ознаки безпорадності](#)

Матеріальне, політичне та моральне корумпування путінським режимом не єдина причина, чому провідні постаті в Німеччині раз по раз стають рупорами кремлівської дезінформації та фальшування історії. Їхня готовність виправдовувати путінську автократію культурною своєрідністю Росії, якій не можна «накинути» західні демократичні цінності, наявна і в довгій німецькій ідейно-історичній традиції.

Німецькі мислителі від початку XIX століття створювали міфічний образ Росії, який коливається між страхом і захопленням. З одного боку, її сприймають зловісною та загрозливою, бо це величезна «нецивілізована» країна, керована архаїчними інстинктами. З другого боку, саме цю гадану грубість та ірраціональність проголосили духовною і моральною чистотою «російського народу». Ці позитивні риси вони бачили й у власній німецькій нації. Філософ, культуролог та ідейний батько «консервативної революції» Артур Меллер ван ден Брук вважав, що розпізнав у росіянах і німцях початку XX століття «молоді народи», які, на противагу раціоналістичним, орієнтованим на матеріальне західним людям, ще ідеально свіжі та духовно незужиті.

**З ЧАСУ ЗАКІНЧЕННЯ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ В
БАГАТЬОХ НІМЕЦЬКИХ ГОЛОВАХ
ЗАКРІПИЛОСЯ УЯВЛЕННЯ, ЩО
ОБ'ЄДНАННЯМ СВОЄЇ КРАЇНИ НІМЦІ
ЗАВДЯЧУЮТЬ ПЕРЕДОВСІМ
ДОБРОСЕРДНОСТІ ТА ЩЕДРОСТІ
РОСІЙСЬКОГО ПРАВЛІННЯ ПІД
КЕРІВНИЦТВОМ ҐОРБАЧОВА, А НЕ СИЛІ
ЗАХІДНИХ ДЕМОКРАТІЙ, ЩО ПЕРЕВАЖАЄ**

До цього стереотипу доклалися й деякі великі німецькі інтелектуали. У 1889-му філософ Фрідріх Ніцше назвав Росію «єдиною тривалою силою, яка може чекати, яка ще може щось обіцяти». Вона, вважав він, «антипод жалюгідної європейської нервовості та роздробленості на малі держави». Поет Райнер Марія Рільке казав: «Росія зробила мене тим, чим я є, там я знайшов своє

внутрішнє джерело. Росія — країна незавершеного Бога, з усіх порухів народу лине тепло його становлення, мов нескінченне благословення».

Томас Манн у своїх «Роздумах неполітичного» від 1918 року цю мрійливу тугу за Росією вклав у контрастну культурно-історичну схему протистояння з німцями й росіянами по один бік та західними демократіями — Англією, Францією та Америкою — по інший. Оскільки і німецька, і російська «культури» протистоять зверхньому «імперіалізму» та бездуховній, бездушній і раціоналістичній «цивілізації» Заходу, обидва народи, вважав Манн, об'єднує глибока душевна спорідненість. Тому Захід їх постійно не розуміє та утискає.

Доки націонал-соціалістичне варварство з його ненавистю до «слов'янських унтерменшів» не поклало цьому кривавий кінець, велика частина німецької націонал-соціалістичної правиці віддавала перевагу об'єднанню Німеччини та Росії проти Заходу. «Націонал-більшовики», такі як Меллер ван ден Брук та публіцист Ернст Нікіш, що перейшов від крайніх лівих до крайніх правих, розгледіли в жовтневому перевороті антизахідне повернення до російських «національних» коренів, а отже, зразок для власної «національної революції». Так вважав до 1920-х і Йозеф Ґеббельс, який захоплювався Леніним як великим російсько-націоналістичним фюрером. Після Першої світової війни Червона армія працювала з Райхсвером над таємним новим озброєнням для Німеччини. Ще один проблиск візії німецько-російського альянсу проти Заходу на короткий час з'являвся в 1939–1941 роках у пакті Молотова — Ріббентропа.

Читайте також: [Свобода чи деспотія](#)

Мрія про німецько-російську протизахідну потужність Заходу жила й після кінця правління націонал-соціалістів. У формі нейтралістських прагнень лівих і правих, а також у німецькому «мирному русі» проти доозброєння НАТО в 1980-х. А з часу закінчення холодної війни в багатьох німецьких головах закріпилося уявлення, що об'єднанням своєї країни німці завдячують передовсім добросердності та щедрості російського правління під керівництвом Ґорбачова, а не силі західних демократій, що переважає.

Ідентифікуючи себе з Росією як із гаданою жертвою західної зверхності, німецькі путінферштеєри проективно висловлюють своє вороже неприйняття демократичної трансформації Німеччини під наглядом західних альянсів після Другої світової війни. Цим вони демонструють, що глибоку інтеграцію Німеччини із Заходом частина німецького суспільства ніколи цілковито так і не прийняла.